SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 128. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 8, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 8-го ЛИПНЯ 1993. Ч. 128. РІК C.

ДОПОМАГАЮТЬ ХВОРИМ ДІТЯМ

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 1-го липня підписано угоду про співпрацю між Фонд Допомоги Дітям, хворим на левкемію, редакцією журналу „Дніпро" та Українським Союзом Промисловців і Підприємців (УСПП).

Хворі діти потребують невідкладної допомоги, а тим часом, як зазначила генеральний директор Фонду Допомоги Хворим Дітям Лілія Пільтяй, за останні кілька років Міністерство Охорони Здоров'я не закупило жодного протипухлинного лікарського препарату. Тому фонд вирішив знайти людей, які зможуть допомогти практично дітям, хворим на левкемію.

Головний редактор журналу „Дніпро" Микола Луків розповів, що нелегке становище, у якому опинилося видання, нестача паперу, економічна скрута, брак поліграфічних матеріялів, нестатки в суспільстві — все це змусило шукати виходу. Редакція запропонувала підприємцям і промисловцям спільно створити в журналі „Дніпро" постійну рубрику, присвячену Українськоу Союзові Промисловців і Підприємців.

Перший заступник голови УСПП Іван Бурдак зазначив, що в такий складний час поодинці вижити неможливо, слід допомагати один одному. Отож у генеральній виконавчій дирекції УСПП підписано спільну угоду, яка допоможе їм вижити.

Треба домагатися фінансової допомоги Україні

Вашінгтон. — З Бюра УНС у Вашінгтоні закликають членів української громади в ЗСА негайно посилати листи до своїх сенаторів з домаганням дати Україні фінансову поміч, відповідну до цієї, яку має дістати Росія.

Як відомо, в останніх двох роках ЗСА дали Україні допомогу у висоті 137 міл. дол. в порівнянні із допомогою для Росії, що виносила 1.5 біл. дол. Коли взяти до уваги, що населення України виносить 34.74% населення Росії, Україна дістала лише 9.48% із помочі, яку дано Росії.

Бюро УНС закликає усіх писати негайно листи до своїх сенаторів, заки ще Сенат буде рішати висоту допомоги колишнім республікам СССР. Найкраще писати особисті листи, мотивуючи своє прохання поданими повище числами, яка мала допомога припала досі Україні, і апелювати щоб Україна могла тепер отримати не менше як 34% тих грошей, що призначені для Росії. Такий поділ не збільшує видатків і не обтяжує бюджет ЗСА, але лише вказує на справедливість розподілу.

Як звичайно в таких випадках, кількість листів, що їх отримають сенатори, є дуже важлива.

496-ий ВІДДІЛ УНС ВІДЗНАЧИТЬ ЮВІЛЕЇ

Рентон, Вай. — Управа 496-го Відділу УНСоюзу повідомляє, що святкування ювілеїв 40-ліття Відділу та 100-ліття щоденника „Свобода" відбудеться у суботу, 24-го липня, о год. 1-ій по полудні в залі Божої Громади Рентону, 221 Гарді авеню, північ-захід, кімн. 317 в Рентоні. В програмі — доповіді на теми ювілеїв, виступ місцевих бандуристів, несподіванки. Відбудуться звичайні загальні збори Відділу. За інформаціями слід звертатися до Мирона Пилип'яка (206) 271-2190.

„Фата Морґана" співатиме для пластунів

Іст Четгем, Н. Й. — Тут на Пластовій оселі „Вовча Тропа" виступлять перед пластовою молоддю, що таборує в чотирьох таборах члени вокально-інструментальної групи „Фата Морґана" у п'ятницю, 9-го липня, у вечірніх годинах.

Група „Фата Морґана", добре відома зі своїх виступів в різних містах ЗСА, добровільно зголосилася у цей вечір своєю „рок" музикою розвеселити пластунів, що від 3-го липня перебувають там на тритижневих літніх таборах під проводом пластових виховників та опікою Управи Пластової оселі із пл. сен. Богданом Копистянським на чолі.

УКРАЇНА НЕ ЗАСТОСУЄ ЯДЕРНУ ЗБРОЮ

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 2-го липня, на останньому засіданні сьомої сесії Верховної Ради депутати затвердили основні напрями зовнішньої політики України. Щодо ядерного майбутнього України в документі сказано так:

„Виходячи з катастрофічних наслідків для всього людства ядерної війни, Україна вважає застосування ядерної зброї неприпустимим. Україна у своїй зовнішньо-політичній діяльності активно виступає за загальне ядерне роззброєння. Ставши в силу історичних обставин власником ядерної зброї, успадкованої нею від колишнього СССР, Україна ніколи не санкціонує її застосування, виключає з арсеналу своєї зовнішньої політики загрозу використання ядерної зброї".

Згідно з цією ухвалою Україна здійснює відкриту зовнішню політику і прагне до співпраці з усіма зацікавленими партнерами, уникаючи залежности від окремих держав чи груп держав, не висуває територіяльних претенсій до сусідніх держав і не визнає жодних територіяльних претенсій до себе. В документі також сказано, що Україна вважає себе правонаступницею СССР, на рівні з усіма колишніми совєтськими республіками, і не визнає будь-яких переваг без оформлення на це угод. Україна виступає за розвиток торговельно-економічних зв'язків з країнами СНД.

Щоправда, затвердженню цього документу передували кілька закритих засідань, на яких була спроба здійснити переворот в зовнішньому відомстві. Спочатку депутат Степан Хмара запропонував зняти з посади міністра закордонних справ України Анатолія Зленка. Пізніше соціялісти спробували винести на розгляд сесії питання про відповідність Дмитра Павличка як голови комісії в закордонних справах. Та жодна з цих пропозицій не пройшла, а до проєкту документу пропоновано то одні, то інші зміни, аж доки його не ухвалили 2-го липня.

Відбувся великий збір КУН

Київ (УНІАР). — Тут 2—5-го липня відбувся великий збір Конгресу Українських Націоналістів. КУН створений з ініціятиви проводу Організації Українських Націоналістів 17—18-го жовтня 1992 року. Голова КУН Слава Стецько у вступному слові наголосила, що цей перший всеукраїнський конгрес націоналістів має декілька цілей: вироблення ліпшої програми державного будівництва; завершення процесу ідейно-політичного зміцнення та структурної консолідації українського націоналістичного руху; започаткування системної діяльности для опанування урядових посад українськими патріотами, що відзначаються компетенцією в різних галузях державного будівництва.

На з'їзд прибули 4500 делегатів і гостей з різних областей України, гості від східньої і західньої діяспори, представники низки інших держав, науковці та урядовці. Обговорено проблеми політики, суспільні процеси, економічні процеси.

По закінченні КУН С. Стецько заявила, що в час, коли українська держава є під загрозою, проведення цього Конгресу стало маніфестацією єдности українських націоналістів і консолідації всіх національно-демократичних сил. „Головним завданням націоналістів відтепер є проведення своєї політики на селі, спотвореному большевицькою системою. Наша політика не обмежуватиметься тільки проблемами українства. Ми будемо виступати за те, щоб усі національні меншини відчули себе повноправними громадянами української держави, що і від їхньої участи в державотворчих процесах залежатиме майбутнє України", — сказала С. Стецько і додала, що КУН виступає „за без'ядерну Україну, але в без'ядерному світі".

Е. ШЕВАРДНАДЗЕ ДІСТАВ СПЕЦІЯЛЬНІ УПОВНОВАЖЕННЯ

Тбілісі, Грузія. — Верховна рада Грузії наділила свого голову Едуарда Шеварднадзе ширшими повноваженнями, використовуючи які той має надію покінчити з абхазькими сепаратистами. Приводом для такого рішення законодавців був збройний конфлікт в Абхазії, де вранці у п'ятницю, 2-го липня, група місцевих бойовиків зайняла дорогу, що веде зі Сухумі у Грузію, тим самим відрізавши місто від зв'язку з Тбілісі.

Е. Шеварднадзе в той же день полетів у Сухумі, маючи надію підтримати мешканців цього міста в момент небезпеки. Крім того, грузинський керівник виступив з обвинуваченнями на адресу „деяких реакційних кіл в Росії", які, на його думку, координують атаки абхазців. 142 голосами проти чотирьох грузинський парлямент надав Е. Шеварднадзе уповноваження самостійно призначати і усувати всіх членів кабінету міністрів, за вийнятком прем'єр-міністра, а також видавати укази. В дійсності законодавці задовільнили просьбу, з якою звернувся до них колишній комуністичний керівник Грузії, який змінив законно вибраного президента Звіяда Гамсахурдію.

В даний час в руках Грузії перебуває основна частина території Абхазії, в тому числі її столиця Сухумі. Як повідомляє грузинське військове командування, коло 300 абхазьких вояків висадилися з моря в селі Кіндра (30 км на південь від Сухумі) і вглибившись на 3 км, заволоділи двокілометровою частиною дороги Сухумі—Тбілісі. В результаті боїв 10 вояків були вбиті і коло 50 поранені.

У Тбілісі пресовий секретар Шеварднадзе заявив, що абхазьцям допомогли російські військовики. Він додав, що грузинська сторона перехопила радіоповідомлення в Москву з абхазького міста Ґудаути, де розмістився головний штаб абхазьців. У повідомленні говорилося, що операція десанту проведена успішно, авіяція напоготові і все йде згідно з пляном. Російські представники відкинули обвинувачення в тому, що вони координували діями сепаратистів.

Спортовці України беруть участь у змаганнях в Баффало

Баффало, Н. Й. — Тут відбуваються від 8-го до 18-го липня Світові університетські ігрища, на які приїхали тисячі молодих спортовців з цілого світу.

З України приїхало 108 осіб. Для опіки та фінансової допомоги для українських спортовців зорганізовано окремий комітет з місцевих бизнесменів та професіоналістів — українців. Тому що українська репрезентація не є в силі сама оплатити кошти подорожі та перебування в Баффало, комітет звертається із закликом до української громади допомогти у фінансуванні цього одного із перших масових виступів молодих українських спортовців в ЗСА. Першим відгукнувся Український Народний Союз, який зложив суму 10,000 дол.

Датки можна висилати на адресу: Friends of Ukrainian Athletes, c/o U.H.D. Federal Credit Union, 562 Genesee St. Buffalo, N.Y. 14204.

49-ТІ РОКОВИНИ БРОДІВ

Лігайтон, Па. — Станиця Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА у Філядельфії і Лігайтоні, Па., влаштовують святочне відзначення 49-ої річниці боїв під Бродами, яке відбудеться у неділю, 18-го липня, на оселі ім. Олега Ольжича в Лігайтоні. У програмі: о год. 10:30 ранку — Служба Божа в намірені українського народу і Панахида за поляглих, о год. 1-ій по полудні — зустріч колишніх вояків 1 УД УНА з громадянством.

Тривають переговори країн Спільного ринку і Японії

Токіо. — У вівторок, 6-го липня, представники Европейської спільноти спробували натиснути на Японію, щоб змусити її відкрити свої ринки для товарів зі Старого світу і тим самим зменшити дефіцит у торговельному балянсі. Делегацію міністрів закордонних справ і міністрів фінансів країн Европейської спільноти очолював бельгійський прем'єр Жан Деен, а з японського боку брали участь прем'єр-міністер Кііті Міязава і міністер закордонних справ Кабун Муто. Отже, европейці знову висунули вимогу негайного подолання торговельного дисбалянсу. У минулому році дефіцит у торгівлі між Европейською спільнотою і Японією становив приблизно 30 біл. дол.

Це вже третя зустріч керівництва Спільного ринку і Японії у намаганнях дати раду суперечностям і зміцнити політичні та економічні зв'язки. К. Міязава пообіцяв, що його уряд вживе необхідних заходів для зменшення дефіциту, оскільки японці також не є вдоволені з теперішньої ситуації. К. Міязава згадав приклад японо-европейських стосунків у ділянці торгівлі автами і заявив, що компроміс є можливий, якщо його країну не будуть залякувати „адекватними заходами". Відомо, що у квітні цього року на прохання керівників Спільного ринку Японія згодилася зменшити на 9.4 відсотка експорт своїх авт у країни Европейської спільноти. Таке прохання було передане Японії після того, як попит на авта европейського виробництва зменшився на 17 відсотків.

Бельгійський прем'єр підкреслив різницю підходів Европейської спільноти і З'єднаних Стейтів до проблеми торговельного дефіциту. На відміну від заокеанських партнерів, Спільний ринок не висуває ультимативних вимог і не запроваджує економічних обмежень, а саме такі обмеження обстоює Вашінгтон, чому японці чинять впертий опір. Очікується, що питання дефіциту будуть докладно з'ясовані економічними експертами Европейської спільноти і Японії на зустрічі 12-го — 14-го липня.

Будують за світовими стандартами

Київ (УНІАР). — Тут 1-го липня відбулася презентація компанії „Волдвайт" з Канади, яка здійснює програму „Власний дім за світовими стандартами".

Компанія використовує кращі технології, обладнання і будівельні матеріяли та здійснює будівництво в країнах СНД і Балтики. Засновники компанії — еміґранти з колишнього СССР. Їхня програма передбачає розбудову мережі спільних підприємств. Вони шукають контактів з фінансово-спроможними колами, які зацікавлені в покращенні своїх житлових умов.

УНСОЮЗ НАДАВ 230 СТИПЕНДІЙ НА СУМУ 116,300 ДОЛ

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Стипендійна комісія Українського Народного Союзу на своєму засіданні 11-го червня ц.р. розділила 230 стипендій на загальну суму 116,300 дол. для студентів — членів УНСоюзу, на шкільний рік 1993/94.

Комісія розглянула 259 аплікацій на стипендії та вирішила приділити стипендії 230 студентам в таких сумах: одну на 1,500 дол., три по 1,200 дол., одну на 1,100 дол., 18 по 1,000 дол., одну на 900 дол., 11 по 800 дол., шість по 750 дол., сім по 700 дол., 27 по 600 дол., 30 по 500 дол., 43 по 400 дол. і 82 по 300 дол.

Стипендію ім. Антона Драгана, покійного головного редактора „Свободи", приділено в сумі 1,200 дол. студентці журналістики Галині Кузишин, членці 158-го Відділу УНСоюзу Округи Ню Йорку. Стипендію ім. Романа Слободяна, покійного головного касира УНСоюзу, в сумі 1,200 дол. приділено студентці книговедення Олександрі Головчак, членці 479-го Відділу УНСоюзу Округи Філядельфії.

Стипендію ім. Йосипа Волка в сумі 1,200 дол. приділено студентові біології Іванові Біланюкові, членові 361-го Відділу УНСоюзу Округи Ню Йорк. Стипендію ім. Богдана Зорича, покійного заступника головного предсідника для Канади, в сумі 1,000 дол., приділено студентові теології Ігореві Ґечі, членові 465-го Відділу УНСоюзу Округи Монтреалю.

Стипендії Українського Народного Дому — Блекстовн, Масс., в сумі по 1,000 дол. приділено студентові факультету народної освіти Даглесові Буракові, членові 206-го Відділу УНСоюзу, і студентці журналістики та зв'язків Джудис Б. Річчі, членці 177-го Відділу УНСоюзу. Обидва відділи належать до Округи Вунсакет.

Галина Кузишин

Олександра Головчак

Іван Біланюк

Ігор Ґеча

Даглес Бурак

Джудис Б. Річчі

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИКИ 26 ПАРТІЙ і рухів чорного та білого населення Південної Африки, зустрівшись у готелі в околиці Йоґаннесбурґу, призначили перші загальні парляментарні вибори на 27-ме квітня 1994 року. Висліди тих виборів мають перевести країну від режиму апартеїду до рівности і демократії. Однак принаймні шість консервативних партії білої меншини не мають наміру відступати без бою. Вони вимагають ґарантій автономії і частинного політичного самоуправління. Їхні лідери стверджують, що поки в країні панує насилля з боку чорних, вибори не можна буде визнати ні вільними, ні рівними.

ВІЙСЬКОВА ІНСПЕКЦІЯ ООН залишила Ірак після того, як багдадська влада категорично заборонила розмістити відеокамери на іракських ракетних полігонах. Тепер це питання знову має потрапити на розгляд Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй.

ВИСТУПАЮЧИ НА ЗАКРИТТІ сесії національної асамблеї народної влади Куби, Фідель Кастро закликав кубинців „готувати себе до найбільших труднощів, які лише можна уявити". Серед найгостріших проблем країни Ф. Кастро назвав бідний врожай цукрової тростини, у вислілі чого Куба недоодержала 500 міл. дол., епідемію невропатії, що тепер охопила острів, а також наслідки „гурагану віку", який у березні цього року заподіяв острову великого знищення. Черговий раз висловивши жаль з приводу розпаду Совєтського Союзу, кубинський лідер сказав, що „не можна дозволити, щоб населення плянети потрапило під владу імперіялізму ЗСА".

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКІ БЮРА І УРЯД завжди затрудняювали тимчасових працівників. Тепер ці тимчасові робітники почали чимраз частіше появлятися серед робітників індустрії та в такій кількості, що Департамент праці має клопоти в встановленням точних даних скільки осіб справді працює в американських фабриках. Зростаюча кількість таких робітників у американській індустрії вказує на те, що американське виробництво не буде допоміжним у полагодженні справи безробіття. У минулому індустрія завжди була мірилом економічного росту після занепаду, бо з новими замовленнями наймалося більше робітників або покликали назад колишніх. Сьогодні натомість беруть тимчасових робітників, які для виробництва є вигіднішими, бо їх можна наймати та звільняти з праці без будь-яких проблем.

ЯК БІЛЬШІСТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО суспільства, так і Служба безпеки починає фемінізуватися. Це зовсім новий світ для історично завжди мужеської ділянки з особливим підкресленням розуміння мужеськости — безстрашности, завзяття, відваги та багато інших прикмет, які досі вважалися виключно мужеськими атрибутами. Вже від 1970 року Служба безпеки ЗСА почала вишколювати у своїх лавах жінок, але тільки три або чотири роки тому почали їх призначувати на видні позиції у завжди досі мужеській Службі безпеки.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ Дейвід Дінкінс тепер перебуває на чотириденних відвідинах в Ізраїлі, куди поїхав з 35-особивим почотом, який в більшості складається з жидів, хоча є також і не жиди. Засоби масової інформації відразу підкреслили, що його подорож до Ізраїля у виборчому році сама за себе говорить про непевність його перевибору на посадника Ню Йорку. Спекулювання, що Д. Дінкінс поїхав туди, щоби здобути собі жидівські голоси у виборах, як твердять аналітики не є зовсім безпідставними.

НАЙБІЛЬШИЙ НАПЛИВ туристів в історії ЗСА вже розпочався, а їх цього року сподіються 46.5 міл. осіб, яких всюди вітають радо, бо, перебуваючи в ЗСА, вони витратять тут приблизно 76.9 біл. дол. І вперше за твердженнями Департаменту торгівлі кількість туристів з інших континентів перевищить досі великий наплив відвідувачів з Канади.

АМЕРИКАНСЬКІ КАПІТАЛОВКЛДНИКИ починають обережно вкладати знову свої гроші у фірми, які торгують з Південною Африкою, але коли йдеться про фінансування повороту конкретних фірм до Південної Африки, то тут справа майже цілковито не рухається. Аналітики уважають, що таке наставлення зумовелене не надто стійкою політичною ситуацією, тому всі чекають на нову конституцію та вибори поки робитимуть великі фінансові інвестиції.

АМЕРИКАНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА та науково-практична місія завершила свою працю в Україні. Делегація перебувала у Львові та Києві, до неї входили представники найвідоміших американських компаній в галузі медицини. Голова місії Джейкоб Мус зауважив, що проведена праця матиме значний вплив на розвиток американсько-українських ділових стосунків у галузі медицини.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добрі взаємини України й Росії

Зустріч президентів України і Росії, Леоніда Кравчука і Боріса Єльцина, на дачі в Завідові під Москвою 17-го червня, припечатана їхнім поцілунком, не була проминальною куртуазійною аферою. Їхнє договорення у низці преважливих актуальних справ, які турбували обидві країни, поклало підвалини під виготовлення двосторонніх договорів та протоколів із уточненням подробиць — і в тій справі прибув до Києва 24-го червня ц. р. Віктор Чорномирдін, прем'єр Росії. У „Свободі" з 29-го червня подано обширну вістку з Києва про ту візиту російського прем'єра та підписання ним і прем'єром України Леонідом Кучмою двох договорів і протоколу. Договір про економічну співпрацю має величезне значення, бо в обох тих країнах шаліє економічна криза, в обох країнах інфляція буквально щоденно підносить ціни на всі продукти, в обох країнах надзвичайно поволі, з великими труднощами іде процес переставлювання економіки на вільний ринок.

Політичний спокій є невідхильною передумовою позитивної розв'язки тих економічних проблем. Кравчук і Єльцин це розуміють. Можна сперечатися, де є більші турботи — у Києві чи Москві. Росія економічно у куди кращій ситуації. Привласнила собі всю спадщину СССР закордонні депозити, всі будинки. Вона — економічно незалежна. Але має гірші політичні проблеми — ворожий Єльцинові парлямент, ворожу коаліцію комуністів і чорносотенців і має відосередковий процес автономних республік у Сибірі. Боріс Єльцин так само потребує спокою для розв'язування проблем Федеративної Російської Республіки, як і Кравчук потребує спокою для виведення країни з її теперішнього хаосу. Раз-у-раз приходиться повторювати, що добрі взаємини з Росією — це підвалини під розв'язування всіх інших проблем України. Тому, славити Господа, речником України супроти Росії є Леонід Кравчук: він і Єльцин переходили всі ступені тієї самої партійної кар'єри, обидва пізнали до дна вартість комунізму і зірвали з ним, кожний із них відзначається форматом, який дозволяє відрізняти речі великі від малих. Спільне політичне минуле, спільні теперішні турботи і взаємна пошана — і все воно дозволяє їм публічно, перед фотографами, розцілуватися.

Найцікавіше з вістки про зустріч і нараду двох прем'єрів у Києві — інформація Чорномирдіна, що Росії прийдеться встановити ціну на нафту нарівні з обов'язуючою ціною на Заході. Не тільки Україна, але й Британія, Франція, Німеччина, скандинавські країни — всі вони й інші мусять імпортувати нафту з найбільшого у світі басейну продукції нафти — Близького Сходу. Арабські продуценти нафти зорганізовані (ОПЕК) і час від часу на своїх конференціях устійнюють висоту продукції та ціну сирої ропи і очищеної нафти. Британія й інші західні держави мають власні дестилярні на газоліну різної якости. СССР і згодом Росія встановляла ціну на нафту на власну руку, використовуючи експорт нафти, як засіб політики — кількакратно зупиняла продаж нафти Україні, то знову підвищувала ціну. Останні вістки ліквідують той сумний стан.

А втім, заява Чорномирдіна, що Росія дає Україні кредит на суму 250 більйонів рублів — це для нас нерозгаданий ребус: вартість рубля інша в Росії, інша в Україні, щодня інша, і на західніх біржах рубель не нотується. Куди поважніше значення має заява обох прем'єрів на пресовій конференції, що вони будуть чітко триматися договорення обох президентів.

Кожна вістка про підписання різних договорів представниками Росії й України на базі рівного з рівним з непорушенням основ незалежности — це дуже добра новина.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Рябчук,
Київ

НАВІЩО ПРЕМ'ЄРСТВО Л. КРАВЧУКОВІ?

I

18-го травня український Парлямент заслухав звіт прем'єр-міністра Леоніда Кучми про роботу Уряду за півроку й розпочав його обговорення. Попри жорстокий тон виступу самого прем'єра і не менш жорстокі виступи його парляментських опонентів, мало хто з оглядачів сумнівався, що повноваження Уряду будуть продовжені ще принаймні на півроку. Не влаштовуючи своїм „напівреформістським", еклектичним характером жодну з представлених у Парляменті політичних сил, Уряд Кучми водночас сприймався кожною з них як „менше зло" у порівнянні з тим, що могли б запропонувати політичні противники.

Для демократичної опозиції, котра складає у Парляменті меншість, Уряд Кучми, зформований частково із демократів, виглядає своєрідною поступкою у їхній бік з боку панівної посткомуністичної „партії влади". А для самої „партії влади" включення кількох реформаторів-демократів до загалом консервативного кабінету виглядає як своєрідна поступка „історичній необхідності". При цьому „партія влади" не лише демонструє свій „плюралізм" і „лібералізм", готовність до „співпраці з усіма конструктивними силами"; вона ще й знімає з себе виключну відповідальність за проведення (чи, власне, непроведення) економічних реформ, містифікує суспільну свідомість, і водночас зберігає у своїх руках усі важелі впливу на державне життя через парляментську законотворчість.

Закономірно, що в цих умовах поміркований реформатор Кучма ще півроку тому зажадав від Парляменту додаткових повноважень, перед усім — права видавати власні економічні декрети без узгоджень з депутатами; закономірно також, що цих повноважень виявилось недосить: 18-го травня Леонід Кучма зажадав підпорядкування собі Національного банку, Фонду державного майна, Антимонопольного комітету, а також подвійного підпорядкування — Президентові і собі — всіх льокальних державних адміністрацій, цього разу вже не на півроку, а на рік. По суті, йшлося про надзвичайний економічний стан, дещо евфемістично названий „спеціяльним режимом управління економікою".

Потреба в такому режимі, здається, стала вже для всіх очевидною: економічний хаос, анархія, відсутність необхідних законів або їхня цілковита неузгодженість між собою створюють благодатний грунт для всіляких економічних зловживань, шахрайств і корупції. Спад виробництва, зубожіння населення і процвітання на цьому тлі тіньового, кримінального й напівкримінального бизнесу роблять внутрішню ситуацію в Україні вкрай нестабільною. Відсутність сильної виконавчої влади, втрата ефективного управління над своїми ж власними підприємствами, цілими галузями й окремими регіонами переводить проблему економічної дезинтеграції республіки у площину дезинтеграції політичної.

У цьому контексті вжиття надзвичайних заходів, а отже й надання додаткових повноважень виконавчим структурам не викликає у принципі нічиїх заперечень. Проблема, однак, полягає у тому, що кожна політична сила розуміє характер цих заходів по-різному: одні побоюються націоналістичної, інші — неокомуністичної диктатури, а ще інші остерігаються шокової терапії, обвальної приватизації, масового банкрутства й багатомільйонного безробіття. Уряд стає таким чином медіятором (і заложником) різних, часто несумісних суспільних інтенцій: „адміністративної централізації економіки і розширення ринкових відносин, зниження падіння виробництва і здійснення антиінфляційної політики, державної підтримки т. зв. базових галузей та структурної перебудови економіки". Уряд критикують і зліва, і справа, але його ж таки й терплять і одні, й інші. Одні тому, що не мають достатньої сили, аби привести до влади справді реформістський, ліберально — чи національно — демократичний уряд. Інші — тому що не мають відваги цілком відмовитись від реформ, законсервувавши неокомуністичні порядки; напівреформістський уряд потрібен їм як для імітації реформ, так і для їх поступового, повільного здійснення — під власним контролем і максимальною особистою вигодою.

Доля Уряду Кучми, очевидно, вирішилася б у процесі „торгів" між ним та Парляментом з приводу додаткових повноважень, коли б у цю справу несподівано не втрутився Президент Кравчук. 20-го травня він виступив із чималою промовою, у якій запропонував узяти всю відповідальність на себе, себто очолити Уряд, впровадити інституцію віцепрезидента (обраного Парляментом) та отримати одне-єдине, але вельми важливе додаткове повноваження: приймати укази з неврегульованих законодавством економічних питань. Такі укази втрачали б силу відразу після прийняття Парляментом відповідних законів, але оскільки процес законотворчости у Парляменті триває довго і при бажанні може бути затягнутий і ускладнений ще дужче, Президент і очолюваний ним Уряд отримали б таким чином досить широкий оперативний простір для реформаторської діяльности.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Оксана Бризгун-Соколик

Хор з Києва в Торонто

Торонто пережило з радісним напруженням Другий Світовий Хоровий Фестиваль. Цілий червень в Торонто відбувалися концерти найкращих вибраних хорів з цілого світу. На Першому Фестивалі 1989 року виступали хори „Веснівка" і „Ясмин", вони єдині репрезентували хорове мистецтво України, хоч обидва з Торонто. Цим разом приїхав перший раз хор з України — хор Київської консерваторії ім. Чайковського з диригентом Павлом Муравським.

Цього року знову виступив хор „Веснівка" з диригенткою Квіткою Зорич-Кондрацькою, і чотири рази в Торонто та раз у Гамильтоні хор Київської консерваторії. Я мала велику приємність і музичну насолоду бути на трьох концертах київського хору.

16-го червня в Рой-Томсон голл хор зі симфонічною оркестрою був виконавцем першої половини програми. Співали „Те Деум" Антоніна Дворжака. Хор здисциплінований, тонально абсолютно чистий, відразу мав повний контакт з новим диригентом і слухачами. Ґеннадій Рождественський, який дириґував цього вечора, дуже музикально інтерпретував Дворжака, тільки місцями заглушував хор оркестрою. Однак відчувалася повна музична одність виконавців. Місцеві рецензенти писали про хор: „Ангельські голоси"...

Другий твір у цій програмі була „Куллерво хоральна симфонія" Яна Сібеліуса. Сильний, емоційний твір був виконаний дуже гарно оркестрою і Куллерво фестивальним хором, спровадженим з Фінляндії. Це два з'єднані чоловічі хори, понад сто осіб, виконали твір фінляндською мовою. Слухачі мали на руках переклад старого фінляндського епосу.

17-го червня хор виступив у церкві св. Анни. Церква далеко перед початком була цілком переповнена. У програмі були тільки твори українських композиторів, і це вперше неукраїнська громада Торонто почула українські твори у виконанні цього хору з України. Програма була у двох частинах: перша релігійні твори, друга обробки народних пісень. У програмі були твори Кошиця, напіви Києво-Печерської лаври, Березовського, Веделя, Лисенка, Бортнянського, Стеценка, Леонтовича... Програма цікаво підібрана, дала слухачам можливість відчути різні настрої та темпераменти, і вмілість хористів підпорядкуватися диригентові П. Муравському та спільно творити музичні перлини. „Думи мої" Козака, „Дударик" та „Щедрик" Леонтовича, „Сусідка" Ясіневича, всі вони були чудові, від неймовірного піяніссімо до сильного та могутнього форте, від повільного темпу до скоромовок все слухалося з вдоволенням, насолодою. А цікавий „Прелюд" без слів Леонтовича робив враження делікатної оркестри.

Що було надзвичайно цікавим, що хористи вміли собі виробити таку співзвучність голосу, що звучало, наче співає одна людина. Ніхто не відрізнявся забарвленням чи тремолом, чи більшою силою. Багато праці вклав диригент, щоб осягнути таку якість. То ж не диво, що слухачі оплескували стоячи та домагалися все нових наддатків.

18-го червня хор співав у церкві св. Павла. Велика простора церква також була заповнена. Виконували Літургію св. Івана Хрисостома оп. 14, Чайковського. Твір, який рідко коли хтось виконує на нашому континенті, і твір, який не мав симпатії в совєтському режимі. Виконання було знову надзвичайне, допомагала добра акустика церкви. Понадгодинне виконання Служби Божої, без перерви, не втомило слухачів, всі в найбільшій тиші насолоджувалися бездоганною чистотою і прецизністю співу, хвилями здавалося, що чуємо органи, а там делікатні сопілки чи кларнети. І сьогодні співзвучність хористів окремих голосів викликала подив, творила мистецький настрій виконання. По закінченні Літургії безконечні оплески змусили виконавців проспівати ще кілька творів. Вибрали вони короткі, ефективні, такі як „Щедрик" та „Дударик" Леонтовича. Публіка була захоплена. Критик Роналд Ґемблетон в „Торонто Стар" написав, що це було дуже добре, що хор заспівав ще й народні пісні, бо тим показав, що вміє виконувати різноманітні настрої так само майстерно, як і Літургію Чайковського.

Всі три концерти були музичним святом. Дивує одне, що хористи, студенти Київської консерваторії, власне не студенти вокалу-співу, а студенти дириґентури. Чи всі диригенти України мають такі гарні голоси?

Директор хорового фестивалю Николас Ґолдшидт був також захоплений виконавцями. На прийнятті після концерту дякував, як і представники нашої громади, Оксані Родак та її мамі Валентині Родак, величезною працею яких ми мали змогу почути цей надзвичайний хор в Торонто.

Концерт у церкві св. Павла спонзорував відомий український підприємець Дж. С. Темертей. Після концерту в його гостинній хаті відбулося дружнє прийняття.

КУДИ КОТИТЬСЯ РОСІЯ?

(м. б.) „The Chiristan Science Weekly", травень 1993 рік, вмістив статтю відомого фінляндського вченого і дипломата Макса Якобсена п. з. „Що діяти з Росією?" Він пише, що колись Микола Гоголь порівняв Росію у „Мертвих душах" з „тройкою", яка гонить кудись наслiп аж порох збиває. Якобсон твердить, що таке ж із нинішньою Росією. Автор передає думки про ситуацію у Росії, і втому теж в цілому колишнього СССР, дуже ляпідарно. Постараюсь перевести іще коротшими штрихами за пунктами.

• Захід вірив донедавна: демократія плюс вільний ринок запевнюють стабільність й економічний добробут. Вірив, що це вдасться здійснити теж у Росії. Завівся. Виглядає, що завдання нездійсненне.

• Хто має владу в Росії? Вона в руках попередньої панівної кляси — номенклятури. Те ж саме і в інших державах СНД. Конґрес Депутатів у Росії це своєрідна аґенція КПСС. Приватизація державних підприємств — це перебирання їх „акулами мафії" у колізії з номенклятурою.

• Держави СНД не є незалежними державами. Вони „пов'язані ланцюгами і під повною контролею гігантського мілітарно-індустріяльного комплексу, який не вгаває продукувати воєнне знаряддя". Цю воєнну готовість виправдується конечністю запевнити охорону росіянам, які живуть нині поза межами Росії. Не говориться в Росії про те надто голосно, але натякається, що Росії треба привернути кордони XVIII сторіччя.

• Які панівні в Росії моральні вартості? Ніякі. Там моральний вакуум. Автор, вживаючи вислів чеського письменника і політика Вацлава Гавела каже про Росію: „Там величезна і викликаюча заворот голови експльозія людського злодіяння („Vice"), в розмірах які собі тільки можна б уявити. Воно забере багато років виплекати там якийсь моральний лад".

• Що затівається, чи викльовується в Росії? Там споконвічна боротьба між модернізаторами і традиціоналістами. Росіяни здавна і вперто намагаються набути кінцевий продукт змагу за поступ інших цивілізацій, не перейшовши болів посередніх процесів росту. Якобсен пише: „Парляментарна демократія і ринкова економіка є продуктами західньої цивілізації, яка розвивалася і дозрівала довгими роками. А ми тепер надіємось, що Росія набуде це так як ми практикуємо, коли купуємо готове убрання і пристосовуємо його со своєї фігури з малими поправками, тут то там". Треба дати відповідь на питання: „Західні народи просперують тому, що демократичні, чи демократичні, бо вилізли з недостатками? Чи західня форма демократії може зацвісти в Росії? Я не знаходжу її у світі серед дуже бідних народів, натомість бачу просперуючі народи під авторитарними режимами, головно в Азії. Якобсен переконаний, що в Росії візьме верх авторитарна система.

• Тож у Росії не існує питання демократії чи авторитаризму, а вибір типу авторитаризму — більш чи менш гуманного і просвіченого. Захід це второпає і надто не спішиться з інвестиціями типу Пляну Маршалла для Росії. Крім того Захід не поспішає з витягненням Росії з економічної халепи і тому що він має свої клопоти з економіками. Освячена у Маастріхті система Економічної спільноти Европи — захитана. Проходить видано переоцінка: інтеґрація чи диверсифікація. Спільнота народів чи націоналізми. Процес інтеґрації входять у конфлікт із глибоковкоріненими національними й етнічними льояльностями і загрожують дотеперішнім державним структурам, на яких була побудована політична стабільність у світі. Нинішнім потентатам світу приходиться нелегко годитися із реальністю націоналізмів, дуже прикрий досвід якого має й Україна. ЗСА таки воліли б мати на Сході неґрізну, відремонтовану російську імперію. Конфлікт між дезинтеґрацією (спалахами націоналізму) й інтеґраційними тенденціями буде продовжуватися, що не ворожить добром.

• Казус Югославії насторожив світ. Він захитав ідею „спільної безпеки". Показалося, що Захід для погашення конфліктів готов ужити тільки такі „платонічні" заходи як економічні санкції, переконування, гуманітарна допомога, а на мілітарну інтервенцію не наважиться, хоч для таких евентуалій далі продукується зброю. Захід здригається на саму думку до чого дійшло б, коли б події в Боснії повторилися на терені колишнього СССР. Боїться Захід теж лявіни втікачів, коли б дійшло до завірюхи на Сході. Відси осторожність і нез'ясованість політики до новопос-

(Закінчення на стор. 3)

Василь Ленцик

ЦІННА ПРАЦЯ ПРО БЕЛЗЬКУ ЗЕМЛЮ

Отець Теофіль Коструба: „Белз і белзька земля від найдавніших часів до 1772 року". Зредаґувала Надія Олійник. Видано книжку заходами Об'єднання Надбужанців, Львів—Торонто, 1989. Число каталогу Конґресової Бібліотеки: 89—60 641. Напочатку поміщені світлини Теофіля Коструби з 12-го грудня 1942.

Об'днання Надбужанців обдарувало українську науку цінним виданням про княжий город Белз і белзьку землю. Автором цієї праці є передчасно померлий, бо на 36 році життя, талановитий історик Теофіль Коструба.

Як багато праць наших істориків, згідно з латинською приповідкою, „і книжки мають історію" і ця праця Теофіля Коструби має свою історію. Про це у вступі від видавців подає „Об'єднання Надбужанців". А саме довідуємось, що громада Белза зі своїм парохом о. крилошанином Іларіоном Ґелою вирішила відзначити 900-річчя в'їзду князя Ярослава Мудрого до Белза та „вшанувати ідейне прагнення привернути княжій белзькій землі її давню історичну славу засобом науково-дослідного видання". Про цю історичну подію нагадав українській громадськості історик Степан Томашівський статтею у „Новій Зорі" з 1930 року ч. 1. п. з. „Дев'ятсот літ тому" (1030—1930).

Для відзначення цієї дати створився Комітет під проводом о. крил. І. Ґели, до якого входили культурно-освітні і громадські діячі: мгр Іван Базарко, Степан Ґела, Корнель Бородайко, Осип Ґембарівський, Катерина Мицюк, Семен Романів та Ілля Салагуб. Душею Комітету був організаційний референт Філії „Просвіти" в Белзі мгр Іван Базарко, широковідомий на еміґрації, громадський і політичний діяч і президент СКВУ. Три особи з оригінального Комітету опинилися на еміґрації, а саме мгр Іван Базарко, інж. Степан Ґела та інж. Семен Романів. Завдяки їхнім стараннням праця про Белз, яка була готова і дана до друку в 1939 році, однак, коли прийшли большевики її знищили. І книжка появилася, щойно в Америці 1989 року.

Оригінально праця мала складатись із трьох частин перша — „праісторичні та княжі часи белзької землі у світлі археології", що її написав проф. Ярослав Пастернак, який робив розкопки на території міста Белза. Другу частину про давню середньовічну історію Белза і белзької землі до 1772 року написав історик Теофіль Коструба. Нарис про нові часи (1772—1918) написав д-р Іван Карпинець.

У вересні 1939 року большевики захопили друкарню оо. Василіян у Жовкві і там знищили вже надруковану працю про Белз і белзьку землю. Щасливо вдалося відшукати коректорську копію розвідки проф. Пастернака і працю Коструби, що збереглася в монастирі оо. Василіян. Частина третя, праця д-ра Карпинця, пропала безслідно. Праця проф. Пастернака появилась вже на еміґрації у збірнику „Надбужанщина", а працю Коструби завдяки колишнім членам Комітету мгр Базаркові Стефанові Ґелі і Степанові Романову видано окремою книжкою і саме її присвячуємо ці рядки.

На зміст праці Теофіля Коструби складаються ось такі розділи. Слово від Видавництва, а відтак „Історик Белзького князівства" — (вступна стаття Романа Рахманного).

I. На світанку історії, II. Слов'янська Белзчина, III. Белз і Белзьке Князівство від 981 року до 1942 року. 1. За українських князів (981—1340), 2. За литовського, угорського й мазовецького володіння (1340—1462). IV. Заселення белзької землі в XV столітті. V. Внутрішнє життя Белза в XV—XVIII століттях. Далі йдуть додатки і доповнення. Екскурс I. Белз і Червенські Городи, Екскурси II. Найдавніша згадка про монастир у Городищі. Праця закінчується показником імен і показником географічних назв.

Монографія Теофіля Коструби про Белз і Белзьке Князівство чи в загальному белзьку землю — це властиво історія Галицько-Волинської землі до 1772 року, тобто до переходу Галичини під Австрію після першого розбору Польщі 1772 року. Автор пише про напад Казимира польського короля на Галичину та хоробру боротьбу галичан під проводом видатного боярина Дмитра Детька. З Белзом пов'язаний чудотворний образ Матері Божої, який вивіз з Белза до Ченстохови князь Владислав Опольський в 1382 році.

У праці подані також окремі місцевості белзької землі зі зазначенням року, в якому в документах була згадка про дану місцевість. Окрема цінність цієї книжки — це біографічний і бібліографічний нарис про Теофіля Кострубу, пера відомого журналіста і науковця д-ра Романа Олійника, який часто як журналіст пише під псевдонімом Рахманний. Д-р Роман Олійник дійсний член НТШ та багатьох українських і чужих наукових інституцій, як студент Богословської Академії у Львові і там слухач таких двох визначних професорів студентів проф. Михайла Грушевського, як проф. Іван Крип'якевич і проф. Микола Чубатий.

(Закінчення на стор. 3)

Куди котиться...

(Закінчення зі стор. 2)

талих держав у системі СНД і, розуміється, до України.

У підсумку Якобсен запевняє, що Захід бере серйозно до уваги постання на терені Росії авторитарної держави. Не вірить у перещеплення туди ні демократії, ні господарки вільного ринку. Може поступово в дальшому майбутньому після періоду режиму контролі.

• Ледве чи можна сперечатися із автором статті. Його твердження майже очевидні. Подобає, що він передбачає у Росії перехід на мілітарну диктатуру під номінальною цивільною контролею, бо думає, що російський народ до демократії не доріс. А що тоді в Україні? Відповіді немає. Але з того, як поводиться російська солдатня у Симферополі, можна зробити тільки один висновок: була б біда. Наразі нема українських збройних сил, на які можна б покладатися. Тож що? Просити треба Бога, щоб Єльцин таки утримався при владі, а здогади Якобсена, були фальшиві. І не докоряти надто нинішній владі в Україні, а особливо Президентові Кравчукові. Діє він у дуже складних і важких умовах. Навіщо тоді робити йому закиди, коли він переговорює з Єльциним, як, наприклад, у справах економіки. Україна не має іншого виходу, як існувати в економічній орбіті Росії.

Цінна праця...

(Закінчення зі стор. 2)

У нарисі про Кострубу на 20-ти сторінках д-р Олійник-Рахманний подає короткий життєпис Теофіля Коструби, його тяжке життя з огляду на вчасні об'яви тяжкої недуги та прямо надзвичайну волю здобути якнайглибше знання та передати його своєму суспільстві. Коструба співпрацює із Записками НТШ, Записками ЧСВВ, та в різних інших видавництвах. Його надзвичайна продуктивність і вміння користуватися джерелами робили його надійним істориком покрою Грушевського. Роман Олійник характеризує Теофіля Кострубу, як історика державника, як „В. Липинський, О. Терлецький, Б. Крупницький, Д. Дорошенко та інші, які історію свого народу розглядали в аспекті державнотворчого процесу на землях України протягом віків".

Характеристичною рисою праць Коструби після оцінки Олійника є те, що що вони „відзначаються ясністю викладу, простим ляпідарним стилем вислову та логічною арґументацією, обґрунтованою всією доступною йому джерельною документацією, у пов'язанні з доказами з інших ділянок знання і дослідів" (ст. 21).

Праця „Белз і белзька земля" є цінним вкладом у нашому історіографію і не тільки вартісною для жителів Надбужанщини, але також і для кожного українця, якому дороге наше минуле.

Гості з України в Бразилії

З кінцем квітня загостили до Бразилії Іван Драч, голова Товариства „Україна" і Української Всесвітньої Координаційної Ради, Павло Мовчан, перший заступник голови УВКРади. До того часу вони вже відвідали Арґентину і Параґвай.

Дня 29-го квітня, після свого прибуття до Курітиби, Іван Драч і Павло Мовчан загостили до приміщення Хліборобсько-Освітнього Союзу і Українсько-Бразилійського Клюбу. При вході, в іменіЦентральної Управи, вітав гостей інж. Олександер Чечко.

Відтак Режіна Шпак—Рубінець, голова Жіночої Організації, повела гостей до Музею при Хліборобсько-Освітнім Союзі, відкриття якого відбулося 22-го листопада 1992 року. Це перший український музей в Бразилії і перший від всіх етнічних груп в країні. Всі присутні зауважили на обличчях гостей велике захоплення і щирий подив. Вони не могли налюбуватися такою великою кількістю експонатів: вишивки, писанки, строї, різьба, інструменти, картини. Обидва діячі зробили записи у книзі відвідувачів Музею, зазначуючи велике признання для Жіночої Організації за такий надзвичайний, так добре зорганізований Музей.

У просторій залі Товариства гості засіли за головним столом, разом з головою Товариства, д-ром Юліяном Сторожем, єпархом українців-католиків в Бразилії Єфремом Кривим, першим заступником голови Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації Маріяном Чайковським і головою Допомогової Фундації Гілярієм Безручком.

Голова Українсько-Бразилійької Центральної Репрезентації інж. Петро Єдин привітав гостей і попросив їх до слова.

Іван Драч, подякувавши за привітання, висловив своє враження з приводу Музею. Крім усіх цінних експонатів і картин, найбільше його вразила величезна кількість писанок. Зокрема І. Драч сказав: „Я бачив багато писанок в ЗСА і Канаді, але стільки, як тут, у Бразилії, я не бачив ніде".

Відтак І. Драч зосередився над великим культурно-освітнім і політичним вкладом Галичини в розбудову української нації.

Забрав відтак слово Павло Мовчан, який зосередився над відтинком культурно-освітнім.

На останку була подана перекуска з вином, присутні мали змогу обмінятися з гостями думками про Україну.

Наступного дня, у п'ятницю, українська громада гостила Івана Драча та Павла Мовчана вечерею в просторій залі Українського Релігійно-Культурного Центру „Полтава", при українській католицькій катедрі св. Івана Хрестителя.

В суботу і неділю гості відвідали місто Пруденто-піль, за 200 кілометрів від Курітиби, і околиці цього найбільшого скупчення української громади.

В понеділок Іван Драч і Павло Мовчан від'їхали до України.

Д-р Михайло Рубінець

Ще одна зірка побачилась з Україною

Директор Київської опери Дмитро Гнатюк представляє Марію Сокіл-Рудницьку.

„Все життя за кордоном я мріяла знову вийти на київську сцену — і з болем розуміла, що це неможливо", — сказала Марія Сокіл-Рудницька, ступивши на сцену Київського театру опери і балету ім. Т. Шевченка у день відзначення його 125-річчя 21-го листопада 1992 року.

Світової слави співачка якраз перед виїздом в Україну також відзначила поважну дату — своє 90-річчя. Тільки в такому віці судилося їй знову ступити на київську сцену.

Сільська дівчинка із Запоріжжя з дитинства любила співати, була мрійлива і весела та закохана в музику. Успішно закінчивши Катеринославську музичну школу, вступила до консерваторії, яку скінчила 1922 року. На випускному іспиті співала з Іваном Паторжинським. Молода співачка так відрізнялася своїм талантом, що її відразу запросили до Катеринславського оперного театру. Там вона виступає в опері М. Аркаса „Катерина", у п'єсах „Безталанна" І. Тобілевича, „Про що шелестить тирса" С. Черкасенка та багатьох інших. У 1927 році її запросили на роль Маргарити в опері „Фавст" до Харківського оперного театру, де вона мала такий великий успіх, що отримала нові запрошення виконати ролі Тетяни в опері „Євгеній Онєгін" П. Чайковського та Снігуроньки в опері Римського-Корсакова. Після цих ролей вона стала примадонною Харківського театру. Разом з І. Паторжинським і М. Середою 1928 року виїздить з концертом до Німеччини, повернувшись виступає на сцені Московських театрів. „Ми познайомилися зі співачкою, якій важко знайти рівну в наш час", — писали тоді газети. М. Сокіл 1929 року об'їхала з концертом Лівобережну Україну спільно з тенором М. Середою та піяністом Антоном Рудницьким. У січні наступного року вперше відбувся її власний концерт у Харкові, який пройшов з величезним успіхом. Того ж року її запросили на працю до Київського оперного театру. Там вони з дириґентом і композитором А. Рудницьким одружилися, там знайшли багато щирих друзів, звідти життєва хвиля винесла їх у далекі світи.

На той час Сталін уже перекрив кордони і розпочав жорстокі репресії. І, можливо, той кривавий млин не обминув би і їх, як не обминув він багатьох талановитих діячів української культури, та А. Рудницький, як громадянин Польщі, мав право на виїзд з СССР. З виїздом Марії були деякі труднощі, але їх вдалося щасливо подолати і вже в 1932 році Марія Сокіл-Рудницька дає перший свій концерт у Львові. Цей концерт став „великою подією у житті міста і всієї Галичини", згадує Василь Онуфрієнко. Слава її зростає все більше, особливо після того, як 1933 року вона здобула перемогу в Міжнародному конкурсі вокалістів у Відні. Віденська опера запрошує її на гастролі і знову закордонна преса пише, що „це без сумніву найвидатніша співачка" того часу.

Згодом Рудницькі оселилися в Берліні, виступаючи з концертами в багатьох містах Европи і концерти ці були справжніми святами, куди б вони не приїздили. На прохання львів'ян, 1937 року вилетіли з концертом до ЗСА, щоб зібрати гроші на будівництво великої лікарні у Львові. Там вони дали 23 концерти. Це була тріюмфальна подорож, з якої вони повернулися до Львова і подарували для будівництва шпиталю 9,000 долярів. Наступного, 1938 року, вони знову вирушили до ЗСА, та незабаром з'ясувалося, що це назавжди, бо розпочалася Друга світова війна. Европу заполонили гітлерівські війська, а Західну Україну окупували війська совєтські.

В Америці й Канаді вибагливі музичні критики високо оцінювали талант Марії Сокіл, в 1940 році вийшов альбом її власних платівок, а в 1946 році вона покинула сцену, щоб виховувати своїх синів Романа і Даріяна. Обидва також стали музикантами. Роман нині є відомий у всьому світі піяніст, а Даріян — віольончеліст.

Останній концерт Марії Сокіл-Рудницької відбувся у Філядельфії 1956 року, а від 1958 року вона працювала викладачкою у Філядельфійській музичній академії. І ось тепер, після довгих 60 років розлуки, здійснилася її мрія і вона знову ступила на сцену Київської опери, де пережила надзвичайно зворушливі години, спілкуючись з акторами і промовляючи до глядачів, яким також, після довгих років замовчування, пощастило довідатися про видатну українську співачку і навіть побачити її та почути голос, голос 90-літньої актриси. А проте, не зважаючи на вік, її голос твердий і пам'ять свіжа, і розповідь ллється легко й невимушено, ніби й не було довгої розлуки з рідним краєм, з рідним театром. Співачка розповідає про поневіряння і успіхи, про переживання і радощі, про тугу за Батьківщиною, про дебюти, вистави і перемоги, про вболівання за поневолений свій народ, якого морили голодом, розстрілювали та катували. Розповіла, як під час Другої світової війни вони з чоловіком посилали великі гроші для українських шпиталів, для допомоги пораненим, бо вірили, що гроші ці не посміє хтось загарбати, коли стікають кров'ю тисячі вояків. І відчувалося в усьому її образі, в її рухах, словах, що, нарешті, вона прийшла додому, до власної домівки, де все своє, і всі знайомі. Цього разу, стоячи на сцені Київської опери, Марія Сокіл не співала, але всі бачили, що співає її душа, це світилося на її обличчі: щастя від побачення з Україною.

Пізніше були поїздки по рідних місцях, розмови, зустрічі. Вона відвідала Батьківщину у надзвичайно тяжкий для молодої української держави час, коли вона лише спинається на нетривкі ноги, коли ще невироблені свої закони, нема своєї конституції, паралізовані всі економічні процеси, з чого користуються ворожі Україні сили, штовхаючи її у все глибшу прірву економічної кризи, щоб створити хаос і безвихідь та в цей час знову поневолити під приводом „допомоги" чи „порятунку". Від побаченого і почутого у співачки боляче стискалося серце і наростала тривога за рідний край.

Коли Марія Сокіл-Рудницька поверталася до ЗСА, я поцікавилася, які враження вивозить вона з рідної землі.

„Коли б я могла повернути час назад — на 50-60 років — то вийшла б на сцену і заспівала б на весь голос: людоньки, схаменіться! Прокиньмося, єднаймося, рятуймо свою Батьківщину! Рятуймо те, що нам найдорожче. Прийшов час нам усім гуртом закричати, щоб почув увесь світ, яка кривда нам дістється. Усім разом треба діяти — доки не пізно. Треба, щоб наша держава заняла належне місце серед держав світу. Наша Батьківщина потребує великої помочі, посилаймо туди громадський діячів, побільшуймо наші інформаційні центри, множімо пропаґандивну пресу. Нехай незаможні не соромляться жертвувати малі суми, бо навіть якщо половина українців, що живуть за кордоном, пожертвують по долярові, то вийде поважна сума. Наша держава потребує нашої допомоги і нам треба їй допомогти. Ця велика і найважніша ціль повинна всіх нас об'єднати!" — відповіла співачка.

Раїса Руденко

Відвідайте КУМФ!

У виставочних залях Канадсько-Української Мистецької Фундації в Торонто під час двох літніх місяців відбувається виставка образотворчого мистецтва. У першій залі ґалерії КУМФ можна познайомитися з роботами провідних майстрів пензля, а саме: Якова Гніздовського, Едварда Козака, Володимира Макаренка, Миколи Неділка, Антона Соломухи і Петра Шостака.

Картини згаданих й інших мистців, які до вподоби багатьом шанувальникам мистецтва, різні за сюжетами і темами. В них знаходимо певний настрій і необхідний кольоровий лад. Таким рисам в мистецтві відповідають картини Е. Козака „Опришківський" і „Танцююча пара", а також В. Макаренка „Марія", П. Лопати „Дерево життя" і „Мрія" та А. Соломухи, Семена Усика й Андрія Синитаря. В цій же залі можна побачити твори ще таких мистців: Миколи Попова з Івано-Франківська, Михайла Попова з Харкова, Івана Шутєва з Ужгороду та Федора Мовчана з Києва. Холодом повіває на глядача одинока картина „Водохрещення" маляра Белея із Закарпаття, виставка якого в КУМФ готується на 12-го вересня ц.р.

Варто згадати, що на стінах виднікоть роботи ще таких авторів: Зенона Голубця, Леоніда Могучова, Володимира Патика, Андрія Пікуша, Володимира Стрельникова, Людмили Шанти та ще інших — усіх годі згадати. Усі ці та інші картини є на продаж і висітимуть до 9-го вересня.

У залі чч. 2, 3 і 4, знаходимо багато різних картин мистців із славними іменами в українському мистецтві. Тут є твори Олекси Новаківського, Михайла Мороза, Бориса Крюкова, Любомира Медведя, Михайла Дмитренка, Мирона Левицького, Галини Новаківської, Ярослава Вижницького, Петра Андрусіва та багатьох інших. Усі ці твори протягом 50—70-их років купувало подружжя Ярослава і покійний нині Михайло Шафранюки для створення КУМФ. Ото ж, ласкаво просимо відвідати неабияку виставку для збагачення найкращими почуттями своєї душі.

Ґалерія зачинена від 19 липня до 2 серпня.

Павло Лопата

В КЕНІЇ ВІДБУЛАСЯ ЕКОЛОГІЧНА конференція ООН, під час якої обговорено пляни унеможливлення дальшого винищення носорогів в Африці. Виглядає, що без спеціяльних міждержавних угод їм загрожує цілковите зникнення. Наукові експерти стверджують, що за останні 20 років було знищено 85 відсотків цих тварин. Тепер в Африці й Азії залишилося до 11,000 носорогів.

„Ми діти України, хоч у ній не зросли..."

Хто був на прощальному концерті у школі УНО-Захід 19-го червня 1993 року, той переконався, що діти, які навчаються у цій школі, справді є „діти України". Треба неабияк любити дітей, щоб так прищепити малятам любов до українського слова і пісні. Треба прагнути великого, щоб у теперішніх, не рясних на українську молодь, буднях зорганізувати більш як сточленний дитячий хор „Віночок", про виступи якого читачі вже не один раз читали на сторінках нашої преси. Треба справді бути психологом, щоб зрозуміти зацікавлення дітей і, крім обов'язкових предметів, включити у програму гру на бандурі і народні танки.

Цією людиною, яка уміє прислухатись, відчувати, радитись і приймати рішення, є Іра Дрогобицька, директорка, виховниця, диригентка і композиторка. Якраз вона вклала найбільше праці у зорганізування концерту.

Молитву, як подяку Всевишньому за щасливий рік, проказав диякон Петро Бабей, а опісля хор „Віночок" виконав „Молитву" із гарним сольо Наталі Чумак (3-тя кляса) і „Українські діти".

Наймолодший доріст школи — садочок не залишився позаду своїх старших наставників та гарно виконав вірші „Щебетала пташечка" і „Хлопчик дощика просив" та пісні „Куку, ку-ку" й „у горах Карпатах". Підготувала їх Оля Креховецька. Роман Дорош гарно деклямував „Я України не віддам".

Учні першої кляси, яких підготувала Іра Дрогобицька, виконали пісню „Гей там на горі січ іде" та вірш „Маю 10 пальців".

Спільно деклямували учні третьої кляси вірш „Мама": Наталя Чумак, Мелася Раделицька, Алам Морера, Григорій Пижук і Катруся Щурко, а вірш „Серце матері" рецитувала Божена Грицина. Підготувала цих учнів Ірена Щурко.

Віршем Віри Ворскло „Україна" Наталя Сосняк (3-тя кляса, підготувала Анна Дрогобицька) показала красу України, яка своїми багатствами не поступається перед Каналою, а відтак гарно проспівала пісню „Мамин день" під акомпаньямент на піяно Іри Дрогобицької.

Два танки, „Гопак" і „Гуцульський танок," виконали, на диво гарно, учні молодших кляс. Заслуга в цьому учительки Олі Микелити.

З віршами „Люблю тебе, мій рідний краю" і „Як ти українець" виступили учні 4-ої і 5-ої кляс, яких підготувала Анна Дрогобицька.

Ансамбль бандуристів, яких навчає Віктор Мішалов, виконав в'язанку українських пісень, а монтаж „Прощай", рідна школо" у жартівливій формі передали учні 6-ої і 7-ої кляс, яких навчала Оксана Зубко.

Приємною несподіванкою для присутніх був ансамбль „Рідної Школи" і курсів українознавства, який проспівав пісню „Снилось мені ясне сонце".

На закінчення концерту знову виступив хор „Віночок" і чудово проспівав „Марш" на слова Г. Черінь і „Ми діти України" під акомпаньямент Іри Дрогобицької.

Програмою керувала учениця 8-ої кляси Юля Креховецька.

Директорка школи бажала дітям і батькам приємних вакацій, а в заступництві голови Батьківського комітету Ірини Потопільної говорив Ананій Потопільний. Він з признанням висловився про батьків, які кожної суботи привозять дітей, дякував вчителям „Рідної Школи" і курсів українознавства, членам Батьківського комітету, який віддано працює для добра школи, В. Цапові, а зокрема Філії УНО-Заход і особисто голові Василеві Загребельному, який був присутній, за опіку над школою.

Розданням свідоцтва закінчено концерт, а з ним ще один успішний навчальний рік.

Тож приємного вам відпочинку, діти, і до зустрічі у новому навчальному році.

Присутня

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

115 спортовців взяли участь у спортовій програмі Українського Фестивалю

Не зважаючи на спеку, що досягла рекордової висоти — понад 90 степенів, та заповідженої громовиці, тисячні маси старших і молоді прибули на цей 19-ий з черги Український Фестиваль, який традиційно відбувся в елеґантному Арт Центрі в Ню Джерзі 19 червня. Протягом дня на розлогих площах і майданчиках цього популярного Центру проходили виступи відомих самодіяльних ансамблів, спортові ігри, добірні виставки народного і прикладного мистецтва, ювелірних виробів тощо.

Якщо йдеться про спортову програму (між іншим, Український Фестиваль в Арт Центрі — єдиний серед наших фестивалів, що має добірну спортову програму), то вона проходила протягом майже цілого дня. Тисячі зацікавлених любителів спорту слідкували за завзятими футбольними баталіями, іграми відбиванки. Висліди змагань футбольного турніру:

УСВТ „Ч. Січ" — Н. Дж. „Сталіон" СК — 2:2

Ґолі в цій зустрічі здобули: Борецький і Рівера для „Ч. Січі", Готтер і Белецкі для „Сталіону".

СК „Рух" Пассейк — Ню Йорк — 6:0

Ґолі для переможців стрілили: Дановіл (3), Доффі, Гатвік і Палидович.

УСК Ню Йорк — Н. Дж. „Сталіон" — 4:2

Переможні ґолі для УСК стрілили: Вестфол (2), Ясіне і Гупало. Василак і Доффлей для „Сталіону".

УСК Ню Йорк — УСВТ „Ч. Січ" — 5:2

Ґолі для УСК здобули: Гупало (4) і Вестфол, для „Ч. Січі" — Борецький.

Н. Дж. „Сталіон" СК — СК „Рух" Пассейк — 2:2

Ґолі в цих змаганнях здобули: Гаттер і Ніно для „Сталіону", Гартвік для „Руху".

СК „Рух" Пассейк — УСВТ „Ч. Січ" — 4:6

Ґолі для переможців здобули: Борецький (5) і Рівера, для „Руху" Козьол (2), Гартвік і О'Доннел. Кінцевий показник табелі після ігор круговою системою:

Дружини	Точки
1. УСК Ню Йорк	4:2
2. СК „Рух" Пассейк	3:3
3. УСВТ „Ч. С." Нюарк	3:3
4. Н. Дж. „Сталіон" СК	2:4

Згідно з правильником турніру слідували фінальні ігри за перші три місця і трофеї Українського Фестивалю. На початку відбулася зустріч за третє місце:

УСВТ „Ч. Січ" — Н. Дж. „Сталіон" СК — 6:3

В цій грі „Січовики" мали значну перевагу і заслужено перемогли вислідом 6:3. Ґолі для „Ч. Січі" здобули: Борецький (3), Ротбарт (2) і Рівера. Для „Сталіону" — Гаттер і Белецкі.

У фіналі за 1—2 місця зустрілися:

УСК Ню Йорк — СК „Рух" Пассейк — 3:2

Обидва клюби виступають в Космополітальній лізі Ню Йорку — Ню Джерзі: „Рух" — це німецький клюб Пассейк „Спортсфрендс", що змагається в І дивізії, дружина УСК в II дивізії. У звітовій грі підсилений склад УСК мав ігрову перевагу і остаточно наша дружина виграла клюбовий й індивідуальні трофеї Фестивалю.

По закінченні тієї зустрічі організатор і провідник спортової програми УФ Омелян Твардовський вручив переможцям нагороди.

Склад УСК: А. Гринюк, Ю. Ґреб, Я. Турко, В. Монтез, В. Коваленко, Р. Гупало, Дж. Сабальякас, А. Новак, М. Вестфол, Ясіне, Раміро.

Склад віцечемпіонів: Дж. Матівскі, М. Вольмін, А. Гартвік, Д. Дановіч, П. Діффі, д-р А. Палидович, І. Кшиновскі, Р. Кшиновскі, П. Поповіч, В. Мидвів, Д. Козьол, О'Донел.

Склад УСВТ „Ч. Січ": Т. Науменко, В. Науменко, П. Паливода, М. Десросір, М. Варянка, Я. Твардовський, П. Борецький, Г. Сергіів, Й. Ротбарт, Н. Рівера, А. Пізаро.

Трофеї найвлучнішого снайпера вручено П. Борецькому (Ч. Січ) і найкращому воротареві А. Гринюкові (УСК, Н. Й.).

Після тієї церемонії розпочалися футбольні змагання юнацьких дружин УСВТ „Ч. Січ" і УСК Ню Йорк.

В цій зустрічі юних футболістів „Січовики", вихованці тренера І. Чупенка, виявилися кращими на грищі, були більш заавансовані технічно проводили швидкі й продумані акції, завдяки чому перемогли високим вислідом 7:3. Обидвом дружинам вручено фестивальні трофеї.

В загальному усі футбольні зустрічі пройшли на доброму рівні й без жодних неприємних інцидентів. Суддювали офіційні футбольні судді Футбольної Асоціяції Америки Михайло Сергіїв, Володимир Гивель і Леонід Гребінка.

Відбиванковий турнір

В той час, як на футбольній площі проходили емоційні поєдинки дружин копаного м'яча, поруч на долішній площі відбувалися завзяті баталії трійкового відбиванкового турніру чоловічих дружин.

Згідно з вислідами після закінчення ігор круговою системою дві дружини „Ч. Січі" очолили показник табелі Фестивалю, здобувши по 5:1 точок. У вирішальному за першенство фіналі перемогла „Ч. Січ" І — 2:1 і атким чином здобула трофей Фестивалю. Трофей турніру за друге місце вручено „Ч. Січ" ІІ.

Розпочався футбольний сезон „Кугарс Сакер Скул"

УСВТ „Ч. Січ" — „Янг" Свідс" СК — 4:1

УСВТ „Ч. Січ" — Джерзей Гіллс СК — 8:4

Цими двома змаганнями, що їх відбула „Ч. Січ" 9 і 16 червня ц. р. на площі Кейн Каледжу в Юніон наші футболісти розпочали літній футбольний турнір „Кугарс Сакер Скул", змагання якого проходять кожної середи вечорами на згаданій площі о год. 7-ій.

У змаганнях цього турніру, що продовжуватиметься до 11-го серпня ц. р., беруть участь 12 дружин. На початку ігри проходять у двох рівнорядних підгрупах по шість дружин, після чого відбуватимуться фінальні поєдинки за чемпіонат турніру. В підгрупі, в якій виступає „Ч. Січ", змагаються вже згадані вище два клюби, а також: Юніон Атлетікс „А", Чірінг Плог II, Юніон Атлетікс „Б".

В першій зустрічі з „молодими шведами" наші футболісти вийшли переможцями завдяки ґолям, що їх стрілили Рівера (3) і Сергіїв.

У змаганнях з Джерзі Гіллс „січовики" панували на грищі, але цим разом вели швидку й відкриту гру, з чого скористали суперники й стрілили нашій дружині чотири ґолі. Але й під цим оглядом кращими виявилися снайпери „Ч. Січі", які здобули вісім ґолів: Борецький (3), Рівера і Сергіїв (по два).

В наступному місяці „Ч. Січ" розпочне розгривки у футбольному турнірі, що його спонсорує фірма „Гакен-Пшор". Традиційно ці змагання проходитимуть у п'ятниці вечорами на площі Фарчерс Ґров в Юніон, Ню Джерзі.

(от)